

**ΥΛΗ ΚΑΙ ΟΔΗΓΙΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΤΩΝ ΕΝΙΑΙΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ-ΛΥΚΕΙΩΝ (ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.-Λ.) ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2024-2025**

A. ΒΙΒΛΙΑ

Για τη διδασκαλία της Αγγλικής Γλώσσας σε όλες τις τάξεις του Γυμνασίου των ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.-Λ. διανέμονται τα εξής διδακτικά πακέτα:

- **Α΄ τάξη:**
 - «Think Teen! – 1st Grade of Junior High School – Student’s Book & Workbook / **Αρχάριοι**» (Ευαγγελία Καραγιάννη, Βασιλική Κουή, Αικατερίνη Νικολάκη)
- **Β΄ τάξη:**
 - «Think Teen! – 1st Grade of Junior High School – Student’s Book & Workbook / **Αρχάριοι**» (Ευαγγελία Καραγιάννη, Βασιλική Κουή, Αικατερίνη Νικολάκη) (εάν χρειάζεται)
 - «Think Teen! – 2nd Grade of Junior High School – Student’s Book & Workbook / **Αρχάριοι**» (Patrick Mc Gavigan)
- **Γ΄ τάξη:**
 - «Think Teen! – 2nd Grade of Junior High School – Student’s Book & Workbook / **Αρχάριοι**» (Patrick Mc Gavigan) (εάν χρειάζεται)
 - «Think Teen! – 3rd Grade of Junior High School – Student’s Book & Workbook (Patrick Mc Gavigan)
- **Δ΄ τάξη:**
 - «Think Teen! – 3rd Grade of Junior High School – Student’s Book & Workbook (Patrick Mc Gavigan) (εάν χρειάζεται)

Επισήμανση: Οι μαθητές/-ήτριες θα πρέπει να ενημερωθούν για την αναγκαιότητα διατήρησης των διδακτικών βιβλίων, προκειμένου να χρησιμοποιηθούν και σε επόμενο έτος.

B. ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ

- **Α΄ τάξη (1Ω):**
- «Think Teen! – 1st Grade of Junior High School – Student’s Book / Αρχάριοι» & «Think Teen! – 1st Grade of Junior High School – Workbook / Αρχάριοι» ⇒ Ενότητες 1, 2, 3, 4, 5, 6
- **Β΄ τάξη (1Ω):**
- «Think Teen! – 1st Grade of Junior High School – Student’s Book / Αρχάριοι» & «Think Teen! – 1st Grade of Junior High School – Workbook / Αρχάριοι» ⇒ Ενότητες 7, 8, 9
- «Think Teen! – 2nd Grade of Junior High School – Student’s Book / Αρχάριοι» & «Think Teen! – 2nd Grade of Junior High School – Workbook / Αρχάριοι» ⇒ Ενότητες 1, 2, 3, 4

- **Γ' τάξη (1Ω):**
- «Think Teen! – 2nd Grade of Junior High School – Student's Book / Αρχάριοι» & «Think Teen! – 2nd Grade of Junior High School – Workbook / Αρχάριοι» ⇒ Ενότητες 5, 6, 7, 8, 9, 10
- «Think Teen! – 3rd Grade of Junior High School – Student's Book» & «Think Teen! – 3rd Grade of Junior High School – Workbook» ⇒ Ενότητες 1, 2
- **Δ' τάξη (1Ω):**
- «Think Teen! – 3rd Grade of Junior High School – Student's Book» & «Think Teen! – 3rd Grade of Junior High School – Workbook» ⇒ Ενότητες 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10

Επισημαίνεται ότι ο/η εκπαιδευτικός της τάξης καλείται να προβεί στη βέλτιστη δυνατή αξιοποίηση του προτεινόμενου εκπαιδευτικού υλικού συνεκτιμώντας τις ανάγκες των μαθητών/-τριών και τις αντικειμενικές συνθήκες εντός των οποίων καλείται να επιτελέσει το έργο του.

Γ. ΟΔΗΓΙΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Εισαγωγή: Θεσμικό και θεωρητικό πλαίσιο

Η διδασκαλία της Αγγλικής Γλώσσας στο Γυμνάσιο βασίζεται στο Ενιαίο Πρόγραμμα Σπουδών για τις Ξένες Γλώσσες (ΕΠΣ-ΞΓ) στην υποχρεωτική εκπαίδευση (ΦΕΚ 2871/τ. Β' /09-09-2016), στα ισχύοντα διδακτικά εγχειρίδια, καθώς και σε άλλες πηγές σχετικού εγκεκριμένου εκπαιδευτικού υλικού.

Σύμφωνα με το ΕΠΣ-ΞΓ, η γλωσσική ύλη που πρέπει να διδαχθούν οι μαθητές/-ήτριες κάθε τάξης (π.χ. τα γραμματικά και λεξιλογικά στοιχεία) οργανώνεται και προσδιορίζεται βάσει επικοινωνιακών γλωσσικών ικανοτήτων που αναμένεται να κατακτήσουν οι μαθητές/-ήτριες ανά επίπεδο γλωσσομάθειας. Για τον λόγο αυτό, στο ΕΠΣ-ΞΓ περιλαμβάνονται γενικοί και επιμέρους δείκτες επικοινωνιακής επάρκειας ανά επίπεδο γλωσσομάθειας, σύμφωνα με την εξάβαθμη κλίμακα του Συμβουλίου της Ευρώπης (ΣΤΕ).

Το Ενιαίο Πρόγραμμα Σπουδών Ξένων Γλωσσών (ΕΠΣ-ΞΓ), ως Πρόγραμμα Σπουδών και όχι Αναλυτικό Πρόγραμμα, προσδιορίζει τους γενικούς και επιμέρους δείκτες επικοινωνιακής επάρκειας από το επίπεδο Α1 (στοιχειώδης γνώση) μέχρι και το επίπεδο Β2 (καλή γνώση της γλώσσας) με βάση το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τις γλώσσες (ΚΕΠΑ/CEFR) του Συμβουλίου της Ευρώπης (ΣΤΕ). Οι δείκτες επικοινωνιακής επάρκειας χρησιμοποιούνται ως δηλώσεις σχετικά με το τι αναμένεται να κάνει ο μαθητής/-ήτρια για να θεωρηθεί επαρκής χρήστης της γλώσσας στο κάθε επίπεδο.

Με την εφαρμογή του ΕΠΣ-ΞΓ προωθείται μία στροφή στην ξενόγλωσση εκπαίδευση όχι μόνο από την δασκαλοκεντρική στην μαθητοκεντρική αλλά και από την υλικοκεντρική στη μαθησιοκεντρική προσέγγιση, η οποία δεν είναι απλά μια μέθοδος διδασκαλίας αλλά και ένας τρόπος οργάνωσης του διδακτικού/μαθησιακού αντικειμένου της ξένης γλώσσας. Η προσοχή του/της εκπαιδευτικού στρέφεται από την «κάλυψη της ύλης» του μαθήματος στον/στην ίδιο/ίδια τον/τη μαθητή/-ήτρια, από το «τι θα διδαχθεί» στο «τι θα μάθει» ο/η μαθητής/-ήτρια.

Το ενδιαφέρον του/της εκπαιδευτικού στρέφεται στο πώς μπορεί να βοηθήσει τον/τη μαθητή/-ήτρια να πράξει γλωσσικά, αξιοποιώντας όλες τις πηγές νοηματοδότησης που του/της παρέχονται μέσα από γλωσσικές δραστηριότητες, ώστε να αποκτήσει σχετική επάρκεια για να επικοινωνεί ικανοποιητικά μέσω της ξένης γλώσσας στη συγκεκριμένη περίπτωση επικοινωνίας ή στο συγκεκριμένο συγκεκριμένο

πλαίσιο.

Σχεδιασμός και οργάνωση της διδασκαλίας

Κατά την έναρξη του σχολικού έτους, κρίνεται απαραίτητο ο/η εκπαιδευτικός να αξιολογήσει το επίπεδο επάρκειας των μαθητών/-τριών στην Αγγλική Γλώσσα, μέσω δοκιμασίας προσαρμοσμένης στις ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και στις διαγνωσμένες γνωστικές τους δεξιότητες. Κατ' αυτόν τον τρόπο, θα είναι σε θέση να σχεδιάσει τη διδασκαλία του/της σύμφωνα με το επίπεδο των γνώσεων των μαθητών/-τριών κάθε τμήματος, τις δυνατότητες/ικανότητές τους, τις προέχουσες εκπαιδευτικές ανάγκες, την παρούσα επίδοση και τους βραχυπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους στόχους.

Για τη διενέργεια διαγνωστικής δοκιμασίας στην αγγλική γλώσσα μπορεί να αξιοποιηθεί η ιστοσελίδα του ΥΠΑΙΘΑ <https://www.minedu.gov.gr/themata-kpg> για το Κρατικό Πιστοποιητικό Γλωσσομάθειας (ΚΠΓ) που περιέχει θέματα περασμένων ετών της διαβαθμισμένης εξέτασής του, τα οποία μπορούν να αξιοποιηθούν στο πλαίσιο της διάγνωσης του επιπέδου γλωσσομάθειας των μαθητών/-τριών.

Δεδομένων των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών των μαθητών/-τριών του Γυμνασίου των ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.-Λ., προτείνεται η διδασκαλία της Αγγλικής Γλώσσας να γίνεται με τμηματικό, προσαρμοσμένο και εύληπτο τρόπο. Η επιπλέον χρήση πολυαισθητηριακών μεθόδων, απεικονίσεων, νοητικών χαρτών, σωματικών κινήσεων, εκπαιδευτικού δράματος κρίνεται ότι θα ενισχύσουν τη μαθησιακή διαδικασία. Ωστόσο, ο/η εκπαιδευτικός θα πρέπει να είναι σε ετοιμότητα άμεσης αναπροσαρμογής του τρόπου ή της μεθόδου ή του υλικού διδασκαλίας, ανάλογα με τα ιδιαίτερα/ιδιογραφικά χαρακτηριστικά των μαθητών/τριών ή ανάλογα με το προφίλ του/της κάθε μαθητή/τριας.

Προτείνεται ο/η εκπαιδευτικός να υιοθετεί πρακτικές διαφοροποιημένης διδασκαλίας, λαμβάνοντας υπόψη και το επιμορφωτικό υλικό για τη Διαφοροποιημένη Διδασκαλία που εκπονήθηκε στο πλαίσιο της Επιμόρφωσης εκπαιδευτικών στο Ενιαίο Πρόγραμμα Σπουδών Ξένων Γλωσσών (ΕΠΣ-ΞΓ)¹ (<https://elearning.iep.edu.gr/study/course/view.php?id=22>).

Κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους, συστήνεται ο/η εκπαιδευτικός να αξιολογεί διαμορφωτικά τη μαθησιακή πρόοδο στην Αγγλική Γλώσσα και, εφόσον κριθεί απαραίτητο, να είναι σε θέση να αναδιαμορφώσει το διδακτικό του/της σχεδιασμό, επαναπροσδιορίζοντας τους βραχυπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους στόχους του/της. Προτείνεται, ταυτόχρονα, να λαμβάνει υπόψη το γνωστικό προφίλ των μαθητών/-τριών, τις τοπικές συνθήκες του συγκεκριμένου σχολικού πλαισίου, τις υποστηρικτικές υπηρεσίες που παρέχονται στους/στις μαθητές/-ήτριες εντός ή και εκτός σχολείου, καθώς και την ανατροφοδότηση της μαθησιακής τους ανταπόκρισης από τους γονείς/κηδεμόνες.

Αξιοποίηση εκπαιδευτικών πηγών και ψηφιακού υλικού

Δεδομένου ότι το διδακτικό εγχειρίδιο δεν αποτελεί το μόνο εργαλείο της διδασκαλίας του/της, ο/η εκπαιδευτικός καλείται να εμπλουτίζει το περιεχόμενό της με διδακτικό υλικό που θα παραγάγει ο ίδιος/η ίδια, με βάση τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες των μαθητών/-τριών, λαμβάνοντας υπόψη:

- το επιμορφωτικό και εκπαιδευτικό υλικό που εκπονήθηκε στο πλαίσιο της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών ξένων γλωσσών στο Ενιαίο Πρόγραμμα Σπουδών Ξένων Γλωσσών και τη Διαφοροποιημένη Διδασκαλία² το οποίο περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, διδακτικές προτάσεις

¹ Επιμόρφωση εκπαιδευτικών στα νέα ΠΣ των Ξένων Γλωσσών του 2016: ΕΠΣ-ΞΓ/Θεωρητικό Πλαίσιο.

² «Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών στα Νέα Προγράμματα Σπουδών των Ξένων Γλωσσών – Ενιαίο Πρόγραμμα Σπουδών των Ξένων Γλωσσών και Προγράμματα Εκμάθησης Αγγλικής στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία (ΠΕΑΠ).

όπως π.χ. εκπαιδευτικά σενάρια σε ψηφιακή και εκτυπώσιμη μορφή (<https://elearning.iep.edu.gr/study/course/index.php?categoryid=8>),

- Το εκπαιδευτικό και διδακτικό υλικό που έχει εκπονηθεί στο πλαίσιο άλλων δράσεων του ΙΕΠ όπως για παράδειγμα τα διδακτικά σενάρια για την αξιοποίηση των τεχνών στην ξενόγλωσση εκπαίδευση³ (<http://www.iep.edu.gr/el/deltia-typou-genika/didaktika-senaria-oi-texnes-sti-glossiki-ekpaidefsi-ksenes-glosses>).

Επίσης, ο/η εκπαιδευτικός καλείται να εμπλουτίζει το περιεχόμενο του διδακτικού υλικού, αξιοποιώντας ψηφιακά αποθετήρια και περιβάλλοντα που φιλοξενούν μαθησιακά αντικείμενα και διδακτικά σενάρια σε εκτυπώσιμη και ψηφιακή μορφή. Παρατίθενται ενδεικτικές πηγές αναζήτησης και αξιοποίησης εκπαιδευτικού υλικού στη διδακτική/μαθησιακή διαδικασία:

α) Το **Φωτόδεντρο** (<http://photodentro.edu.gr/aggregator/>) δίνει τη δυνατότητα αναζήτησης ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού, μέσω των επιμέρους αποθετηρίων που αναφέρονται παρακάτω:

- Το **Φωτόδεντρο Εκπαιδευτικά Σενάρια** (<https://photodentro.edu.gr/ls/>) φιλοξενεί και διαμοιράζει δομημένα εκπαιδευτικά σενάρια με μαθησιακές δραστηριότητες για την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, τα οποία αναπτύσσονται και δημοσιεύονται από την εκπαιδευτική κοινότητα, ακολουθώντας τις πρότυπες δομές εκπαιδευτικών σεναρίων και τις στοχευμένες οδηγίες και παιδαγωγικές κατευθύνσεις που παρέχονται (LS Templates).
- Το **Φωτόδεντρο Μαθησιακά Αντικείμενα** (<http://photodentro.edu.gr/lor/>) φιλοξενεί Μαθησιακά Αντικείμενα (Μ.Α.), αυτόνομες και επαναχρησιμοποιήσιμες μονάδες ψηφιακού υλικού που μπορούν να αξιοποιηθούν για τη διδασκαλία και μάθηση, π.χ. εκπαιδευτικά σενάρια, παιχνίδια, δραστηριότητες, προσομοιώσεις, παιχνίδια ρόλων, διαδραστικές εφαρμογές, εικονικές περιηγήσεις, ιστοξερευνήσεις (web quests), ασκήσεις, τεστ αυτοαξιολόγησης κ.ά. Πατώντας στον τίτλο κάθε μαθησιακού αντικειμένου, μπορούμε να δούμε γενικές πληροφορίες και να επιλέξουμε τρόπους χρήσης (προεπισκόπηση, άνοιγμα σε νέο παράθυρο, λήψη) ή διαμοιρασμού στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Καθώς τα Μ.Α. αφορούν όλα τα γνωστικά αντικείμενα, μπορεί να αξιοποιηθεί η διαθεματική προσέγγιση στη διδασκαλία.
- Το **Φωτόδεντρο e-yliko χρηστών** (<http://photodentro.edu.gr/ugc>), φιλοξενεί επίσης Μαθησιακά Αντικείμενα διαφόρων τύπων, ενώ εκπαιδευτικοί και μέλη της ευρύτερης εκπαιδευτικής κοινότητας μπορούν να αναρτούν επώνυμα το δικό τους εκπαιδευτικό ψηφιακό περιεχόμενο, να αξιολογούν το υφιστάμενο εκπαιδευτικό υλικό, να αλληλεπιδρούν και να αναζητούν ψηφιακό εκπαιδευτικό περιεχόμενο άλλων χρηστών.
- Το **Φωτόδεντρο Ανοικτές Εκπαιδευτικές Πρακτικές** (<http://photodentro.edu.gr/oepl/>) φιλοξενεί διδακτικές ή εκπαιδευτικές πρακτικές (π.χ. διαθεματικές συνδιδασκαλίες, σχέδια μαθήματος, διδακτικά σενάρια), οι οποίες έχουν εφαρμοστεί στο πλαίσιο βραχυπρόθεσμων ή μακροπρόθεσμων διδακτικών παρεμβάσεων. Εκτός από τις εκπαιδευτικές πρακτικές της θεματικής περιοχής των Ξένων Γλωσσών, στο πλαίσιο της διαθεματικότητας, μπορούν να αξιοποιηθούν εκπαιδευτικές πρακτικές και άλλων θεματικών περιοχών.

³ Επιστημονική Διημερίδα: «Οι Τέχνες στη Γλωσσική εκπαίδευση». Διδακτικά Σενάρια: α) Γλώσσα-Νεοελληνική Γλώσσα, β) Ξένες Γλώσσες. 26-27 Ιουνίου 2019, 2ο Πειραματικό Γυμνάσιο Αθήνας.

- Το **Φωτόδεντρο Εκπαιδευτικά Βίντεο** (<http://photodentro.edu.gr/video/>) φιλοξενεί συλλογές εκπαιδευτικών βίντεο μικρής διάρκειας, τα οποία μπορούν να συμπληρώσουν μια εκπαιδευτική δραστηριότητα. Βίντεο στην ελληνική γλώσσα μπορούν να αξιοποιηθούν για δραστηριότητες διαμεσολάβησης.
- Το **Φωτόδεντρο Εκπαιδευτικό Λογισμικό** (<https://photodentro.edu.gr/edusoft/>) φιλοξενεί εκπαιδευτικά λογισμικά και πακέτα με εκπαιδευτικές δραστηριότητες για τοπική μεταφόρτωση. Διαθέτει εκπαιδευτικά λογισμικά και πακέτα που αναπτύχθηκαν, προσαρμόστηκαν ή εξελληνίστηκαν στο πλαίσιο έργων του ΥΠΑΙΘΑ ή φορέων του (ΙΤΥΕ, ΠΙ, κλπ.), από το 1998 έως σήμερα, ή άλλων προϊόντων εκπαιδευτικού λογισμικού που διαθέτουν σφραγίδα ποιότητας και διατίθενται ελεύθερα προς την εκπαιδευτική κοινότητα.
- Το **Φωτόδεντρο Διαδραστικά Σχολικά Βιβλία** (<http://ebooks.edu.gr/ebooks/>) αποτελεί ένα προηγμένο περιβάλλον αναζήτησης σχολικών βιβλίων και μαθημάτων με λέξεις-κλειδιά και ποικίλα φίλτρα (εκπαιδευτική βαθμίδα, τάξη, τύπος βιβλίου, θεματολογία/γνωστικό αντικείμενο). Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να αναζητήσει στις σελίδες των εμπλουτισμένων βιβλίων τα ενεργά εικονίδια που ανοίγουν παιχνίδια, βίντεο κλπ. και να τα αξιοποιήσει στη μαθησιακή διαδικασία.

β) Η πλατφόρμα «**Αίσωπος**» (<http://aesop.iep.edu.gr/>) αποτελεί ένα ολοκληρωμένο εργαλείο για την χρήση, ανάπτυξη, σχεδίαση, υποβολή και αξιολόγηση ψηφιακών διδακτικών σεναρίων. Σημειώνεται ότι στο πλαίσιο της διαθεματικότητας μπορούν να αξιοποιηθούν ψηφιακά σενάρια και άλλων γνωστικών αντικειμένων.

δ) Η βιβλιοθήκη εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων «**Ιφιγένεια**» (<http://ifigeneia.cti.gr/repository/>), προσωρινά ανενεργός σύνδεσμος (Αύγουστος 2024), που περιλαμβάνει εκπαιδευτικό υλικό για την αξιοποίηση των ψηφιακών τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία. Πρόκειται για υλικό που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο των προγραμμάτων επιμόρφωσης Β' επιπέδου ΤΠΕ και συμπεριλαμβάνει ενότητες για τη διδασκαλία ξένων γλωσσών. Στη βιβλιοθήκη αυτή, οι εκπαιδευτικοί έχουν τη δυνατότητα να «καταθέτουν» υλικό (σενάρια για εκπαιδευτικές δραστηριότητες και συνοδευτικό υλικό) χαρακτηρίζοντάς το με κατάλληλα μεταδεδομένα (π.χ. Δημιουργός/Συγγραφέας, δικαιώματα, Λογισμικό που αξιοποιεί, Γλώσσα, κ.ά.) και να αναζητούν υλικό, θέτοντας σύνθετα κριτήρια αναζήτησης.

Επιπλέον, ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να αξιοποιήσει υλικό από τις εξής πηγές:

- Το **Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης** (<https://prosvasimo.iep.edu.gr/el/analytika-programmata-eidikhs-agwghs-kai-ekpaideushs>)
- Το **Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών Τ.Ε.Ε. Ειδικής Αγωγής Α' και Β' Βαθμίδας** (<https://prosvasimo.iep.edu.gr/el/analytika-programmata-eidikhs-agwghs-kai-ekpaideushs>)
- Την ιστοσελίδα του **Παιδαγωγικού Ινστιτούτου** (<http://www.pi-schools.gr/software/gymnasio/>) όπου φιλοξενείται λογισμικό, με ενδεικτικά σχέδια μαθήματος και σχέδια εργασίας/δράσης (projects), για το μάθημα της Αγγλικής Γλώσσας στο Γυμνάσιο, το οποίο μπορεί ενδεικτικά να αξιοποιηθεί στο πλαίσιο της διαφοροποιημένης διδασκαλίας και της εξατομικευμένης μάθησης.

Τέλος, προτείνεται ο εμπλουτισμός του περιεχομένου της διδασκαλίας σε όλες τις τάξεις του Γυμνασίου μέσω της αξιοποίησης και άλλου κατάλληλου εκπαιδευτικού/διδακτικού υλικού από

έγκριτες εκπαιδευτικές και επιστημονικές πηγές από την Ελλάδα και το εξωτερικό (π.χ. BBC, British Council, κ.α.), κατά την κρίση του/της εκπαιδευτικού, μετά από έλεγχο της παιδαγωγικής καταλληλότητάς του, και σύμφωνα με τις ανάγκες των μαθητών/-τριών της κάθε τάξης.

Στο πλαίσιο του διδακτικού σχεδιασμού οι εκπαιδευτικοί, προκειμένου να αξιοποιήσουν τις προτεινόμενες ιστοσελίδες από το διδακτικό υλικό ή/και τα διδακτικά βιβλία, καθώς και πηγές του διαδικτύου γενικότερα, να προβαίνουν σε επανέλεγχο της εγκυρότητας ή της λειτουργικότητάς τους, διότι ενδέχεται λόγω του δυναμικού τους χαρακτηρήρα ορισμένες από αυτές να είναι ανενεργές ή να οδηγούν σε διαφορετικό περιεχόμενο.

Στην περίπτωση αξιοποίησης διδακτικών σεναρίων από ψηφιακά αποθετήρια, προτείνεται η προσαρμογή του σεναρίου από τον/την εκπαιδευτικό σύμφωνα με τις διδακτικές, παιδαγωγικές, μαθησιακές και άλλες ανάγκες των μαθητών/-τριών του/της. Για την προσαρμογή του διδακτικού σεναρίου από τον/την εκπαιδευτικό λαμβάνονται υπόψη συγκεκριμένα κριτήρια: το θέμα, ο γενικός σκοπός και οι επιμέρους στόχοι του σεναρίου, οι γραμματισμοί και οι δεξιότητες που αναπτύσσονται, το προφίλ των μαθητών/-τριών στους/στις οποίους/οποίες απευθύνεται, το εκπαιδευτικό υλικό (έντυπο ή ψηφιακό), η ψηφιακή υποδομή και τα μέσα που απαιτούνται, η μεθοδολογία και οι τεχνικές διδασκαλίας που ακολουθούνται, η οργάνωση της τάξης και οι ρόλοι του/της εκπαιδευτικού και των μαθητών/-τριών, καθώς και ο τρόπος αξιολόγησης της επίδοσης των μαθητών/-τριών.

Τόσο για την προσαρμογή όσο και για τη δημιουργία ενός διδακτικού σεναρίου, προτείνεται η επιλογή δραστηριοτήτων βιωματικής και διερευνητικής μάθησης, κατάλληλων για την ηλικία των μαθητών/-τριών, ώστε να διασφαλίζεται η ενεργός συμμετοχή τους στις διδακτικές και μαθησιακές διεργασίες, καθώς και δραστηριοτήτων που τους/τις καλλιεργούν συναισθηματικά, διανοητικά και ψυχοκοινωνικά και τους/τις βοηθούν να διαμορφώσουν θετικές συνήθειες, στάσεις και αξίες. Επίσης, θα πρέπει να υιοθετούνται παιδαγωγικές αρχές και διδακτικές τεχνικές οι οποίες θα προσελκύουν το ενδιαφέρον των μαθητών/-τριών, θα ενισχύουν την αυτονομία και την αυτενέργεια τους, αλλά και την ανάπτυξη της συνεργασίας και της κοινωνικότητάς τους, την ικανότητα εξεύρεσης λύσεων, καθώς και την ανακάλυψη της γνώσης από τους ίδιους/τις ίδιες. Προκειμένου οι θεματικές και οι δραστηριότητες των σεναρίων να προσελκύουν το ενδιαφέρον και να έχουν νόημα για τους/τις μαθητές/-ήτριες, θα πρέπει να συνδέονται με την καθημερινή ζωή και τις κοινωνικές καταστάσεις και να διαθέτουν στοιχεία διαθεματικότητας.

ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΗΣ

Εισαγωγή

Τα διαδραστικά συστήματα αποτελούνται από διαδραστικό πίνακα με οθόνη αφής, ηλεκτρονικό υπολογιστή, ειδικό λογισμικό, υποστηρικτικό εκπαιδευτικό υλικό, καθώς και σχέδια μαθημάτων με δυνατότητα εμπλουτισμού. Ο διαδραστικός πίνακας ενοποιεί τις λειτουργίες του συμβατικού πίνακα με τις λειτουργίες που προσφέρει ένα υπολογιστικό σύστημα, όταν προβάλλεται το περιεχόμενο του μέσω βιντεοπροβολέα. Ο διαδραστικός πίνακας επιτρέπει στον χρήστη να επιτελέσει βασικές λειτουργίες, όπως αυτές που παρέχει ο παραδοσιακός λευκοπίνακας (γράψιμο, σβήσιμο), καθώς και νέες λειτουργίες (αντιγραφή τμήματος της οθόνης, σημειώσεις, αποθήκευση κειμένου ή εικόνας, αποστολή αρχείων κ.λπ.), καθώς λειτουργεί ως οθόνη του υπολογιστή.

Τα διαδραστικά συστήματα διαθέτουν μια μεγάλη γκάμα εργαλείων και περιεχομένου, μπορούν να προβάλλουν ψηφιακό υλικό και επιτρέπουν τη χρήση εφαρμογών και λογισμικών όπως ένα τάμπλετ ή ένας υπολογιστής. Η αξιοποίησή τους στην διδασκαλία των ξένων γλωσσών μπορεί να ενισχύσει τη

διαδραστικότητα, να προάγει καινοτόμες διδακτικές πρακτικές και να προωθήσει τη μαθητοκεντρική προσέγγιση. Η αλληλεπίδραση των μαθητών/-τριών με διαδραστικό, πολυτροπικό και πολυμεσικό περιεχόμενο, ψηφιακό υλικό, πολυμέσα και δικτυακούς τόπους, ενισχύει το ενδιαφέρον τους για μάθηση και ενθαρρύνει την ενεργή συμμετοχή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία, ενώ εξοικειώνει περαιτέρω τους μαθητές με την τεχνολογία και συντελεί στην καλλιέργεια της κριτικής σκέψης, της δημιουργικότητας, της συνεργασίας και της δυνατότητας επίλυσης προβλημάτων.

Η αξιοποίηση των διαδραστικών συστημάτων διδασκαλίας και μάθησης δεν μπορεί από μόνη της να αποτελέσει καταλύτη για την αλλαγή του εκπαιδευτικού παραδείγματος, να αλλάξει δηλαδή τις ισχύουσες διδακτικές πρακτικές και μαθησιακές εμπειρίες. Για να είναι αποτελεσματική η χρήση τους και να επιτευχθούν οι επιδιωκόμενοι στόχοι, σημασία έχει ο τρόπος με τον οποίο ενσωματώνονται σε οποιαδήποτε διδασκαλία, και επομένως, η παιδαγωγική προσέγγιση στην οποία στηρίζονται.

Προτάσεις διδακτικής αξιοποίησης

1. Τα διαδραστικά συστήματα ως διδακτικά και μαθησιακά περιβάλλοντα μπορούν να αξιοποιηθούν σε παραδοσιακές προσεγγίσεις διδασκαλίας ως εποπτικό μέσο ώστε η διδασκαλία να αποκτήσει πολυτροπικά χαρακτηριστικά, να διαφωτίσει κάποια σημεία της ύλης και να προσελκύσει το ενδιαφέρον των μαθητών/-τριών ενώ σε σύγχρονες προσεγγίσεις διδασκαλίας ως μέσο για την αλλαγή των ρόλων των εκπαιδευτικών αλλά και των μαθητών/-τριών στους/στις οποίους/-ες δίνεται χρόνος, χώρος και πρωτοβουλία ώστε να συμμετέχουν πιο ενεργά και δημιουργικά στη μαθησιακή διαδικασία και στην οικοδόμηση της γνώσης. Ενδεικτικά αναφέρονται τα εξής:

α) Στη διαδραστική οθόνη μπορούν να προβάλλονται τα ψηφιακά εμπλουτισμένα διαδραστικά σχολικά βιβλία (σε μορφή pdf/html) από το Ψηφιακό Σχολείο (<http://ebooks.edu.gr/>) και το ψηφιακό υλικό που διατίθεται σε αυτά όπως παρουσιάσεις, ασκήσεις, εκπαιδευτικά παιχνίδια, βίντεο, ηχητικά αποσπάσματα, χάρτες, εικονογραφημένα λεξικά, γλωσσάρια κ.ά. καθώς επίσης και μαθησιακά αντικείμενα από το Φωτόδεντρο και άλλα εγκεκριμένα αποθετήρια εκπαιδευτικού υλικού.

β) Στη διαδραστική οθόνη μπορεί να προβάλλεται ψηφιακό υλικό, όπως κείμενα, παρουσιάσεις, βίντεο, εικόνες, ιστοσελίδες, το οποίο επιλέγει ο/η εκπαιδευτικός για να ενισχύσει την κατανόηση και εμπέδωση ποικίλων γλωσσικών φαινομένων, επικοινωνιακών λειτουργιών και την απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων μέσα από πολλαπλές πηγές. Για παράδειγμα, μπορούν να προβληθούν:

☞ Κείμενα, απλά γραπτά ή πολυτροπικά, επιλογής των εκπαιδευτικών ή παραγωγής των μαθητών/-τριών, προκειμένου οι μαθητές/-ήτριες να τα επεξεργαστούν στην ολομέλεια ή σε ομάδες, να συζητήσουν θέματα σχετικά με τη γλώσσα και το περιεχόμενο, να εντοπίσουν τα πιο σημαντικά και ενδιαφέροντα στοιχεία σχετικά με το θέμα του κειμένου, να αξιολογήσουν τις πληροφορίες που παρουσιάζονται και να προβούν σε τυχόν αλλαγές/διορθώσεις κάνοντας χρήση των εργαλείων του διαδραστικού πίνακα (προσθήκη σχολίων, χρωματικών επισημάνσεων, υπογράμμισης κ.ά.). Ακόμα, μπορεί να γίνει σύγκριση κειμένων, με τη λειτουργία «διαμοιρασμός οθόνης», προκειμένου να αναδειχθούν διαφορετικές προσεγγίσεις και οπτικές, κειμενικά χαρακτηριστικά και σημειωτικοί πόροι εμπλουτισμού των κειμένων.

☞ Βίντεο που παρουσιάζουν με κατάλληλο τρόπο πληροφορίες σχετικά με πολιτισμικά, ιστορικά, γεωγραφικά κ.ά. στοιχεία της ξένης γλώσσας ή σχετικά με διάφορες θεματικές όπως διατροφή, άθληση, εργασία, περιβάλλον κ.ά. που σχετίζονται με αντίστοιχες ενότητες του διδακτικού υλικού, ως μέσο για την απόκτηση περαιτέρω γνώσεων γύρω από τα θέματα αυτά. Επίσης, μπορούν να προβληθούν βίντεο με περιεχόμενο προφορικής αλληλεπίδρασης στην ξένη γλώσσα

(αποσπάσματα αυθεντικής επικοινωνίας). Τα βίντεο αυτά μπορούν να αξιοποιηθούν ως αφόρμηση για πραγματοποίηση δραστηριοτήτων κατανόησης και παραγωγής προφορικού και γραπτού λόγου καθώς και ομαδοσυνεργατικών και διερευνητικών εργασιών.

γ) Οι διαδραστικές οθόνες μπορούν να αξιοποιηθούν για τη διενέργεια και δημιουργία διαδραστικών ασκήσεων κλειστού τύπου όπως αντιστοίχισης, συμπλήρωσης κενών, πολλαπλής επιλογής κ.ά. με την αξιοποίηση κάποιου ελεύθερου λογισμικού από το διαδίκτυο ή των εργαλείων που βρίσκονται στις ψηφιακές πλατφόρμες e-class και e-me (π.χ. e-me content). Καθώς οι ασκήσεις είναι πολυτροπικές βοηθούν στην καλύτερη κατανόηση και κινητοποιούν τους/τις μαθητές/-ήτριες. Επίσης, μπορεί να γίνει παράλληλη χρήση λεξικών ή γλωσσαρίων ενώ υπάρχει και ανατροφοδότηση οπότε οι μαθητές/-ήτριες μπορούν να ενημερωθούν άμεσα για τις απαντήσεις τους και να δουν το τελικό τους «σκορ». Επιπλέον, οι διαδραστικές οθόνες μπορούν να αξιοποιηθούν επικουρικά για τη διενέργεια ανοικτών δραστηριοτήτων όπως ιστοεξερευνήσεις και εκπαιδευτικά παιχνίδια που βρίσκονται στα ψηφιακά εμπλουτισμένα σχολικά βιβλία ή για την αναζήτηση και αξιοποίηση πληροφοριών από το διαδίκτυο ή για τον καταγισμό ιδεών από όλους/όλες τους/τις μαθητές/-ήτριες.

2. Τα διαδραστικά συστήματα μπορούν να αξιοποιηθούν για την ενίσχυση των δεξιοτήτων ψηφιακού γραμματισμού των μαθητών/-τριών στο πλαίσιο εκμάθησης της ξένης γλώσσας. Ειδικότερα, οι διαδραστικές οθόνες μπορούν να αξιοποιηθούν για την από κοινού σύνθεση, επεξεργασία και χρήση ψηφιακών πολυτροπικών και πολυμεσικών κειμένων, παρουσιάσεων καθώς και άλλων σύγχρονων μορφών ψηφιακών κειμενικών ειδών (πληροφοριογραφήματα, χρονογραμμές, ψηφιακές αφίσες, εννοιολογικοί χάρτες, ψηφιακές αφηγήσεις κ.ά.) με τη χρήση αντίστοιχων ψηφιακών μέσων και εργαλείων. Για παράδειγμα, μπορεί να διευκολυνθεί η από κοινού σύνθεση ή επεξεργασία ενός ψηφιακού «κειμένου» που να σχετίζεται με το περιεχόμενο μίας ενότητας του σχολικού βιβλίου και ο εμπλουτισμός του με ψηφιακούς πόρους όπως σταθερές ή κινούμενες εικόνες, γραφήματα, βίντεο, συνδέσμους στο διαδίκτυο κ.ά.

3. Τα διαδραστικά συστήματα μπορούν να αξιοποιηθούν για την ενίσχυση των δεξιοτήτων κριτικού γραμματισμού των μαθητών/-τριών στο πλαίσιο εκμάθησης της ξένης γλώσσας. Ειδικότερα, οι διαδραστικές οθόνες μπορούν να αξιοποιηθούν για να συμβάλουν στην ανάπτυξη της κριτικής στάσης που πρέπει να υιοθετήσουν οι μαθητές/-ήτριες απέναντι στα ψηφιακά περιβάλλοντα και στο διαδίκτυο γενικότερα, όπως η αξιολόγηση των πληροφοριών που αναζητούν στο διαδίκτυο καθώς και ζητήματα ασφάλειας και ψηφιακής πολιτεότητας. Επίσης, μπορούν να συμβάλουν στην διερεύνηση του τρόπου αξιοποίησης των ψηφιακών πόρων και την ανάπτυξη των μεταγνωστικών δεξιοτήτων των μαθητών/-τριών. Για παράδειγμα, ηλεκτρονικά λεξικά και σώματα κειμένων (συμφραστικοί πίνακες) καθώς και άλλες συναφείς εφαρμογές μπορούν να αξιοποιηθούν για την ανάδειξη των επιμέρους σημασιών ή αποχρώσεων του λεξιλογίου της ξένης γλώσσας σε σύγκριση με την ελληνική καθώς και τη μελέτη γλωσσικών (γραμματικοσυντακτικών, σημασιολογικών και πραγματολογικών) φαινομένων καθώς αυτά τα ψηφιακά περιβάλλοντα προσφέρουν στους μαθητές/-ήτριες πρόσβαση σε αυθεντικά γλωσσικά δεδομένα και παραδείγματα χρήσης της γλώσσας και συνεπώς ευνοούν τη διερευνητική μάθηση και τη διενέργεια προφορικών και γραπτών εργασιών.

4. Τα διαδραστικά συστήματα μπορούν να διευκολύνουν την υλοποίηση σχολικών δραστηριοτήτων, εκπαιδευτικών προγραμμάτων και δράσεων σε συνεργασία με άλλα σχολεία της Ελλάδας αλλά και διεθνών ή ευρωπαϊκών προγραμμάτων συνεργασίας μαθητών/-τριών (π.χ. eTwinning, Erasmus κ.ά.) καθώς μπορούν να αξιοποιηθούν για τη διεξαγωγή τηλεδιασκέψεων με το συνεργαζόμενο σχολείο ή τάξη του εσωτερικού ή του εξωτερικού.